

КИЇВСЬКИЙ РЕГІОНАЛЬНИЙ ЦЕНТР
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ ПРАВОВИХ НАУК УКРАЇНИ

АКАДЕМІЧНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

*матеріали Міжнародної науково-практичної конференції
м. Київ, 15 квітня 2021 року*



Видавничий дім
«Гельветика»
2021

УДК 347.51(063)
А38

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Київського регіонального центру
Національної академії правових наук України
24 квітня 2021 року, протокол № 4*

Редакційна колегія:

А. М. Бойко, А. Б. Гриняк, Л. В. Єфіменко, О. О. Кот, Н. С. Кузнецова,
І. В. Назаров, В. В. Носік, О. М. Пижов, М. Д. Пленюк,
М. М. Хоменко (відп. ред.).

Відповідальний редактор: М. М. Хоменко

Академічна відповідальність: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 15 квітня 2021 р.). Київ: Київський регіональний центр НАПрН України, 2021. 140 с.

ISBN 978-966-992-501-5

15 квітня 2021 року у Київському регіональному центрі НАПрН України проведено Міжнародну науково-практичну конференцію, в якій прийняли участь науковці, викладачі, аспіранти, та працівники з практичним досвідом роботи.

До збірника увійшли тези доповідей і повідомлень учених, викладачів, практикуючих юристів, представників юридичних клінік тощо.

Видання адресоване науковим та науково-педагогічним працівникам закладів вищої освіти і наукових установ, аспірантам, докторантам та всім, хто цікавиться актуальними питаннями академічної відповідальності.

УДК 347.51(063)

ЗМІСТ

Академічна відповідальність за необ'єктивне оцінювання в юридичній освіті: постановка проблеми Бондаренко-Зелінська Н. Л.	6
Академічна відповідальність: роздуми щодо умов та суб'єктів Великанова М. М.	9
Методологія сучасної правничої освіти Вереща Р. В.	12
Академічна відповідальність суб'єктів, які здійснюють заходи у сфері запобігання і протидії корупції в Україні Гвоздецький В. Д.	16
Академічна відповідальність викладача при організації та проведенні підсумкового контролю знань студентів Гриняк А. Б.	21
До питання про нормативне регулювання академічної доброчесності в Україні Гулак О. В.	25
Правове регулювання академічної доброчесності та особливості її забезпечення Гуржій А. В., Вакулук В. Ю.	27
Заходи, спрямовані на запобігання академічної відповідальності Гусар О. А.	29
Юридична відповідальність та академічна відповідальність: співвідношення понять Давидова Н. О.	31
Теоретико-прикладні засади академічної доброчесності та антиплагіаризму в Німеччині Діордіца І. В.	36
Деякі аспекти академічної відповідальності закладів вищої освіти, в тому числі закладів вищої освіти зі специфічними умовами навчання Долинська М. С.	38
Найуразливіші сторони законодавчої техніки проекту Закону України «Про академічну доброчесність» Сфіменко Л. В.	42

Обман як підстава академічної відповідальності Катеринчук К. В.	50
Види експертизи академічного плагіату в дисертаціях Кірін Р. С.	53
Академічне правопорушення: постановка проблеми Костюченко О. Є.	57
Академічна добросесність de lege lata et de lege ferenda Кот О. О.	61
Якісні і кількісні методи визначення порушень академічної добросесності в цивільному праві: джерела проблеми Кохановська О. В.	63
Самоплагіат як юридична фікція Красицька Л. В.	67
Понятійно-правове мислення у Давній Греції: догматичний платонізм Кучеренко Д. С.	70
Окремі аспекти передумов академічної відповідальності Кучма О. Л.	73
Інспірація чи імітація: до питання плагіату в мистецтві Левкович Н. Я.	75
Політична відповідальність державної влади Лікарчук Д. С.	78
Чинники якості професіоналізму державних службовців Лікарчук Н. В.	80
Деякі аспекти «академічної свободи» та «академічної відповідальності» у сфері освіти в Україні Макода В. Є.	82
Самоплагіат та академічна відповідальність: окремі аспекти Менджул М. В.	86
Окремі аспекти необхідності дотримання вимог академічної добросесності Митрофанов І. І.	89
Фальсифікація даних у наукових роботах як підстава академічної відповідальності Міловська Н. В.	93

одичине; мислить перше, а відчуває друге, то загальний логос (ὁ κοινός λόγος) є завжди у зв'язку із відмінністю у тотожності та із тотожністю у відмінності, намагаючись визначеннями і розрізненнями розділити єдине та множинне, неподільне і подільне, проте не може судити ні про одне, ні про інше чисто, адже ці начала були послідовно сплетені та перемішані одне з одним» [4, с. 79-80]. У творі «Про чесноти» Плутарх вказує, що моральну чесноту (грец. *ethike aretē*) необхідно відрізнити від теоретичної чесноти (грец. *sophiā*), адже перша має справу з емоцією (грец. *pathos*) в якості матерії та з розумом в якості форми, а друга стосується тільки розумної частини душі. Зазначає, що у порівнянні із моральною чеснотою соціальна або громадянська чеснота (грец. *politike aretē*) є завершальним ступенем. Таким чином, догматичний платонізм синтезує погляди на чесноти Платона, Аристотеля та Стої.

Література:

1. Секст Эмпирик. Сочинения в двух томах. Общ. ред. А. Ф. Лосева. Пер. с древнегреч. Т. 2. Москва, «Мысль», 1976. 421 с. (АН СССР. Ин-т философии. Филос. наследие).
2. Марк Туллий Цицерон. Про закони. Про державу. Про природу богів. Переклад з латини Володимира Литвинова. Львів: Априорі, 2020. 392 с.
3. Марк Туллий Цицерон. Учение академиков. Перевод Н.А. Федорова. Комментарии и вступительная статья М. М. Сокольской. М.: Индрик, 2004. 320 с.
4. Плутарх. Сочинения. Пер. с древнегреч. Т. Г. Сидаша. СПб.: Изд-во С.-Петербурга. Ун-та. 2008. 384 с.

ОКРЕМІ АСПЕКТИ ПЕРЕДУМОВ АКАДЕМІЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

Кучма О. Л.

*доктор юридичних наук, доцент,
професор кафедри трудового права та права соціального забезпечення
Київського національного університету імені Тараса Шевченка
м. Київ, Україна*

У законодавстві серед засад державної політики у сфері освіти та принципів освітньої діяльності зазначена академічна добросовісність [1], яка визначається як сукупність етичних принципів та визначених Законами України «Про освіту», «Про вищу освіту» та іншими законами України правил, якими мають керуватися учасники

освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень [2].

Порушення академічної доброчесності тягне за собою репутаційні втрати та негативні юридичні наслідки. Тому важливо покращити умови, які сприятимуть дотриманню академічної доброчесності. Одним із порушень академічної доброчесності є плагіат, який може бути допущений автором свідомо чи з необережності.

На сьогодні, в Україні відсутнє якісне вітчизняне програмне забезпечення, яке дозволить особі самостійно перевірити текст на плагіат. Якщо проводиться тривалий час дослідження, опрацьовується велика кількість джерел і кінцевий варіант неодноразово переформатовується (наприклад, змінюються місцями 2-й і 4-й розділи дисертації, а посилання на джерела були по тексту зазначені у квадратних дужках), то може бути технічно порушено нумерацію, чи мати місце неправильне посилання на джерело (без умислу автора). Звісно, незважаючи на те, що проведення дослідження є кропітким і праці можуть мати великий обсяг, автор має нести відповідальність за якість свого доробку (в тому числі, і за правильність посилань). Проте однією з цілей академічної відповідальності є якісні праці, тому варто авторів забезпечити доступними засобами для реалізації цілей, та карати тих, хто свідомо (з умислом чи недбалістю) порушує академічну доброчесність.

Створення якісного вітчизняного програмного забезпечення, яким могли б вільно користуватися всі охочі, не є надзавданням, і інші країни доводять це власними розробками у означеній сфері.

Варто звернути увагу на цей напрям розвитку програмного забезпечення, що стане відчутною підтримкою освітянам та науковцям у виявленні некоректних посилань у текстах та підвищить і полегшить контроль за якістю текстів.

Також варто звернути увагу на оформлення (фіксування) порушення академічної доброчесності, що буде підставою у подальшому вимагати відповідних юридичних наслідків. Яскравим прикладом є судовий процес у справі № 640/23574/20 у якому розглядались питання дотримання чинного законодавства при встановленні текстових запозичень у науковому доробку, дотримання Комітетом з питань етики Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти процедури при прийнятті рішення, дія закону в часі, відповідна практика Європейського Суду з прав людини та ін. [3].

На необхідності удосконалення чинного законодавства у даній сфері наголошує і Я. Тицька, зазначивши про необхідність закріплення у законодавстві таких дефініцій як «підстави академічної відповідальності», «академічний проступок», «склад академічного проступку» та ін. [4, с. 194].

Для ефективної реалізації цілей академічної відповідальності варто вжити низку заходів, серед яких розробка та запровадження доступного для всіх якісного вітчизняного програмного забезпечення, яке спростить процес перевірки текстів. Також варто визначити на законодавчому рівні чітку процедуру оформлення порушення академічної доброчесності, яке є підставою для настання академічної відповідальності.

Література:

1. Про освіту : Закон України від 05 вересня 2017 р. № 2145-VIII / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (дата звернення 12.04.2021)

2. Про вищу освіту : Закон України від 01 липня 2014 р. № 1556-VII / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> (дата звернення 12.04.2021)

3. Рішення від 05 квітня 2021 р. № 96013267 / Окружний адміністративний суд м. Києва. URL: <https://reyestr.court.gov.ua> (дата звернення 12.04.2021)

4. Тицька Я. «Академічна доброчесність» та «академічна відповідальність» у забезпеченні якості освіти. *Підприємництво, господарство і право*. 2018. № 11. С. 192-195. URL: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2018/11/37.pdf> (дата звернення 12.04.2021)

ІНСПРАЦІЯ ЧИ ІМІТАЦІЯ: ДО ПИТАННЯ ПЛАГІАТУ В МИСТЕЦТВІ

Левкович Н. Я.

*доктор мистецтвознавства,
доцент кафедри історії і теорії мистецтва
Львівської національної академії мистецтва
м. Львів, Україна*

Цінність мистецтва полягає в його унікальності, таланті та майстерності авторів. Фальшування та копіювання творів мистецтва має надзвичайно давню історію. В численних музеях, приватних колекціях і збірках осіло чимало підроблених творів, авторство яких до сьогодні викликає жваві дискусії серед науковців і колекціонерів. Сучасні художники також доволі часто зустрічаються з неправомірним копіюванням, тиражуванням власного мистецького доробку. Авторське право допомагає художникові зберегти право власності на свої роботи та захистити свою творчість. Механізми становлення правової охорони